

Övningar

till Välj rätt – mänskliga rättigheter
i offentlig verksamhet

Innehåll

1. Övningar – en inledning

- 1.1. Cirkeldiskussion
- 1.2. Fyra hörn
- 1.3. Finanskrisen
- 1.4. Sortera
- 1.5. Stå upp för dina rättigheter
- 1.6. Heta stolen
- 1.7. Djävulens advokat
- 1.8. Värsta landet

1. Övningar – en inledning

Det finns åtta interaktiva övningar som kan användas i samband med filmen som ett bidrag till samtalet och lärandeprocessen kring mänskliga rättigheter i offentlig verksamhet. Några av dem passar bäst för mindre grupper medan andra går att utföra i storgrupp. En av övningarna innehåller anteckningsmoment. Om du handleder en grupp som är obekvämt att föra anteckningar, välj bort övning 1.1. Om du handleder en grupp som är obekvämt att tala inför grupp, välj bort övning 1.7.

Övningarna har tre delar: förberedelse, genomförande och efterföljande samtal.

Förberedelse

Läs igenom instruktionen till den övning du vill genomföra. Fundera på hur övningen kan kopplas till den egna verksamheten. Se till att allt material (exempelvis rättighetskorten) är kopierade och uppklippta. Tänk igenom deltagarantal och tidsåtgång, tänk på att förflyttningar och omgrupperingar ofta tar mer tid än man tror.

Genomförande

Kom överens om gemensamma regler i inledningsskedet av övningen. Exempelvis:

- ☉ respekt för andra och varandra
- ☉ inget facit
- ☉ egen åsikt, samtal inte debatt!
- ☉ rätt att tala, rätt att bli lyssnad till och rätt att tiga

Efterföljande samtal

Varje övning bör följas av ett reflekterande samtal. Låt deltagarna sitta i en cirkel på stolar vända mot varandra för att få ett öppet och gemensamt samtalsklimat. Tänk på att bord skapar distans mellan individer, se gärna till att cirkeln bara består av stolar. Samtalet och själva övningen är en helhet, ge god tid (minst 15 minuter) för samtalsdelen. Det är en bra idé att utgå från varje individs upplevelse i samtalet. Eftersom deltagarnas egna upplevelser och erfarenheter väcks av övningen kan man ofta ha behov av att "prata av sig" innan man går djupare in i övningen. I samband med varje fråga är det viktigt att ställa följdfrågor och följa upp det som deltagarna säger. I samtalet är det viktigt att alla får komma tilltals och ge sin bild av vad som hände. Det är också viktigt att inte "skynda fram" för att klargöra poänger. Ett enkelt sätt att föra samtal kring aspekter är att först titta på "vad som hände i övningen" för att sedan undersöka vad det har för motsvarighet i "verkligheten". Hur kan det kopplas till deltagarnas egna verksamheter? Frågor att ställa kring detta kan vara:

- ☉ Fick övningen dig att tänka på ett nytt sätt kring ditt arbete eller uppdrag?
- ☉ I så fall, hur går du vidare med det?
- ☉ Kommer du att ta ansvar för att förändra något på din arbetsplats?

Varje samtal bör avslutas med en sammanfattande samtalsrunda där alla får ordet.

Mer information om efterföljande samtal kan du ladda ner på www.grul.se från spel databasen under rubriken "Handledning i upplevelsebaserat lärande".

1.1 Cirkeldiskussion

Deltagarantal: 6–30 deltagare

Presentation

Övningen är ett sätt att synliggöra deltagarnas tankar inom olika områden. Därefter presenteras deltagarnas tankar inför hela gruppen för vidare reflektioner. Övningen är ett bra sätt att låta alla i en grupp komma till tals och få möjlighet att framföra just sina tankar och idéer. Genom att diskutera med andra utökar deltagarna sina kunskaper och ser nya infallsvinklar på de mänskliga rättigheterna.

Denna övning rekommenderas inte för grupper som är obekväma med att föra snabba anteckningar.

Förberedelser

Innan övningen behöver du skriva ut ämnena i två exemplar. Dessa finner du i bilaga A. Varje ämne ska delas ut till två deltagare. En uppsättning för deltagarna i den yttre ringen och en för den inre ringen, se genomförande. Dessa ämnen kommer att vara grunden i de samtal som äger rum i gruppen.

Övningen kräver mycket golvyta, se därför till att tömma golvet på bord innan övningen börjar. Skapa två ringar med stolar. En yttre ring samt en inre ring.

Tips: Om du vill du fokusera på ett speciellt område eller dra ner på tiden kan du låta flera deltagare i båda grupperna ha samma ämne.

Genomförande

1. Dela ut material
2. Dela in deltagarna i två lika stora grupper. En inre grupp och en yttre grupp. De båda grupperna behöver bestå av lika många deltagare. Ifall det är ett ojämnt antal be då två av deltagarna att sitta tillsammans under övningen.
3. Dela ut ett ämne samt anteckningspapper till alla deltagarna i den inre gruppen. Därefter delar du ut samma ämnen samt anteckningspapper till den yttre gruppen. Den inre gruppen ska sitta på de inre stolarna som pekar utåt medan den yttre gruppen ska sitta på de yttre stolarna som pekar inåt.

Händelseförlopp

Den inre ringen börjar som intervjuare och läser upp sitt ämne för den person som sitter mitt emot dem i den yttre ringen. Deltagaren i den yttre ringen ska säga allt som hon/han kommer att tänka på som har

att göra med ämnet som deltagaren i den inre ringen precis har läst upp. Under samtalet ska intervjuarna göra två saker. Det första är att ställa följdfrågor. Intervjuaren får bara fråga två typer av frågor: "Hur" och "Varför". Till exempel kan de fråga "Hur tänker du då?", "Varför då?", "Hur menar du?". Det andra är att anteckna den intervjuades svar. Anteckningarna blir användbara i slutskedet av övningen.

Låt intervjuarna byta person att intervjua efter en minuts samtal. Detta görs lättast genom att låta alla som intervjuar flytta ett steg åt höger. När alla har satt sig framför en ny deltagare att intervjua börjar man om ifrån början. Fortsätt att låta den inre ringen leda samtalen tills dess att alla deltagare i den inre ringen har samtalat med alla deltagare i den yttre ringen. Byt därefter och låt den yttre ringen fråga deltagarna i den inre ringen på samma sätt.

När alla deltagare i båda ringarna har intervjuat och intervjuats ber du de två deltagare som har samma ämne att bilda ett par tillsammans. Detta medför att alla deltagare kommer att bilda par, en ifrån den yttre ringen och en ifrån den inre ringen. Paret får fem minuter på sig att sammanställa anteckningarna.

Slutpresentation

Efter att alla par sammanställt resultatet från sina intervjuer får de presentera sina resultat för resten av gruppen. Varje par presenterar sina anteckningar. Därefter får de möjlighet att kommentera med egna åsikter. När alla par har presenterat sina ämnen är det dags för det efterföljande samtalet.

Förslag på frågor till det efterföljande samtalet:

- ☉ Hur var det att bli intervjuad?
- ☉ Hur var det att intervjua?
- ☉ Vad handlade ämnena om?
- ☉ Fick övningen dig att tänka på nya sätt kring ämnena?
- ☉ Går övningen att koppla till ditt eget arbete/uppdrag?
- ☉ På vilket sätt?
- ☉ Hur går du vidare?
- ☉ Kommer du att ta ansvar för att förändra något på din arbetsplats?

1.2 Fyra hörn

Deltagarantal: 8–30 deltagare

Presentation

Fyrahörnsövningen är en snabb och rörlig övning där deltagarna får ta ställning till några av de mänskliga rättigheterna och förklara varför de tänker som de gör. Deltagarna kommer att röra sig runt till rummets fyra hörn och därefter förklara hur de tänkt. Övningen belyser de dilemman som finns när det gäller de mänskliga rättigheterna.

Förberedelser

Innan övningen börjar behöver mitten av rummet tömmas på bord och stolar. Ställ dessa längs väggen. Placera därefter ut fyra skyltar i hörnen på rummet där det står: JA, NEJ, VET INTE och ÖVRIGT. Skriv även ut bilaga B med påståenden.

Genomförande

Övningen går till så att handledaren läser upp ett påstående varpå deltagarna får välja vad de anser i frågan. Om de håller med så ställer de sig vid lappen med JA. Håller de däremot inte med så ställer de sig vid NEJ. Om de är tveksamma ställer de sig vid VET INTE. Ibland händer det att de varken känner att de håller med eller är emot men har en annan åsikt, be dessa deltagare att ställa sig vid ÖVRIGT.

När alla är nöjda med sin placering ber du någon i varje hörn att motivera sitt val. Var noga med att inte värdera åsikter och resonemang utan svara med "ok", "intressant" eller liknande. Försök få deltagarna att vidareutveckla sitt resonemang med frågor i stil med "Hur tänker du då?" eller "Varför då?".

Övningen ska gå ganska fort så ställ bara två eller tre frågor till deltagarna. Gå därefter vidare till nästa deltagare eller grupp. I många fall vill deltagarna argumentera emot de andra grupperna. Låt dessa deltagare vänta på sin tur och argumentera för sin åsikt snarare än att angripa andra deltagares åsikter.

När du läst upp påståendena och deltagarna fått motivera sina val är det dags för det efterföljande samtalet.

Förslag på frågor till det efterföljande samtalet:

- ☉ Hur kändes det att välja vilket hörn du skulle ställa dig i?
- ☉ Vad har påståendena gemensamt?
- ☉ Hur tänkte du när skillnaden var tycka, säga och göra vad man vill? Varför?
- ☉ Kan övningen kopplas till din egen verksamhet? Hur?

1.3 Finanskrisen

Deltagarantal: 3–30 deltagare

Presentation

Deltagarna tar på sig uppdraget som regering i ett nytt land. I sitt land ska de se till att befolkningen har det så bra som möjligt. Dessvärre drabbas landet av en ekonomisk kris och måste dra in på vissa mänskliga rättigheter och det är upp till regeringen att bestämma vilka. De mänskliga rättigheterna brukar av historiska skäl delas in i två grupper: dels medborgerliga och politiska rättigheter som exempelvis rätt att rösta, dels ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter som exempelvis rätt till en bostad. Till skillnad från de medborgerliga och politiska rättigheterna så garanteras de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna utifrån varje stats möjligheter och resurser. Denna övning visar på hur svårt det är att prioritera mellan de mänskliga rättigheterna eftersom de är odelbara och ömsesidigt beroende av varandra.

Förberedelser

Förbered genom att skriva ut och klippa upp bilaga D – Rättigheter. Det behövs ett exemplar av alla rättigheter för varje grupp. Skriv även ut ett exemplar av bilaga C – Berättelse för att läsa upp vad som händer under övningen.

Genomförande

Dela in deltagarna i grupper om 3-4 individer. Ge varje grupp en uppsättning av rättigheterna (Bilaga D). Du kommer därefter att läsa upp berättelsen (Bilaga C). Deltagarna kommer att ställas inför olika val där de behöver ta bort vissa rättigheter som inte kommer att gälla i deras land. Efter varje händelse låt några av grupperna läsa upp vilka rättigheter som gruppen valt att spara. Fråga de andra grupperna om de håller med. Om det är några av de andra deltagarna som valt annorlunda be dem lista de rättigheter som de har valt och varför just dessa. När 2–3 grupper har fått presentera sina rättigheter, gå vidare till nästa händelse. Övningen behöver gå ganska fort därför bör du inte lägga mer än några minuter på att låta grupperna presentera mellan de olika stegen i berättelsen.

När du läst upp hela berättelsen och deltagarna prioriterat klart är det dags att gå in i det efterföljande samtalet.

Förslag på frågor till det efterföljande samtalet:

- ☉ Hur gick det?
- ☉ Var ni överens om vilka rättigheter ni skulle behålla?
- ☉ Hur gjorde ni för att lösa uppgiften? (Beskriv metoden och vem vilka som var mest drivande respektive var villig att ge med sig?)
- ☉ Fanns det rättigheter som var enklare än andra att "göra sig av med"?
- ☉ Vilka rättigheter valde ni att ha kvar till slutet? Varför?
- ☉ Vilka rättigheter var onödiga? Varför? Varför inte?
- ☉ Finns det tillfällen då du prioriterar bland rättigheter i din verksamhet? När?
- ☉ Hur hanteras mänskliga rättigheter i förhållande till ekonomiska resurser och sparkrav i verksamheten?

Hjälp deltagarna att se motsättningarna och att rättigheterna är beroende av varandra. Till exempel: En grupp väljer bort rätten att resa men behåller rätten att arbeta. Problematisera! Hur ska de då komma till arbetet? Hur lång är en resa? Det kan ju handla om en bussresa till andra sidan staden. Exempel två: En grupp väljer bort rätten att ta del av ny forskning men behåller rätten till vård. Ifrågasätt! Detta kan ju innebära att befolkningen nekas nya mediciner och behandlingsmetoder. Exempel tre: En grupp väljer bort rätten att bilda organisationer men behåller rätten till ett liv i frihet. Är det frihet att aldrig få träffa andra?

1.4 Koppla rättigheter

Deltagarantal: 6–30 deltagare

Presentation

Deltagarna är indelade i grupper som tillsammans bestämmer vilken rättighet som är viktigast. Därefter ska de leta efter de rättigheter som behövs för att uppfylla den ursprungliga rättigheten. Denna övning visar rättigheternas odelbarhet och att de är ömsesidigt beroende av varandra.

Förberedelser

Skriv ut och klipp ut ett exemplar av Bilaga D – Rättigheter för varje grupp. Dessa kort kommer att vara grunden i övningen. Dela in deltagarna i grupper om 3-5 individer. Ge varje grupp ett exemplar av de uppklippta korten med rättigheter.

Genomförande

Övningen är uppdelad i fyra steg.

Steg 1: Under det första steget ska varje grupp välja varsin rättighet som är den absolut viktigaste. Ge grupperna fem minuter på sig att diskutera och välja ut en rättighet. Låt därefter grupperna presentera den rättighet de valt med en kort motivering.

Steg 2: Nu ska grupperna välja ut de tre mest nödvändiga rättigheterna bland de som finns kvar för att uppfylla den rättighet som de valde under steg 1. Ge deltagarna fem minuter att välja ut dessa rättigheter. Därefter presenterar grupperna de rättigheter som de har valt med en kort motivering.

Steg 3: Varje grupp ska välja ut tre nya rättigheter som krävs för att rättigheterna som valts under steg 2 ska uppfyllas. Ge deltagarna fem minuter att välja ut nio stycken rättigheter, det vill säga tre stycken per rättighet i steg 2. Därefter presenterar grupperna de rättigheter som de har valt med en kort motivering. Därefter är det dags att gå in i det efterföljande samtalet.

Förslag på frågor till det efterföljande samtalet:

- ☉ Vilka rättigheter valde ni? Varför?
- ☉ Hur var det att välja rättigheter? Varför?
- ☉ Var det svårt att enas inom gruppen? Varför?
- ☉ Hur gjorde ni för att lösa uppgiften? (Beskriv metoden och vem vilka som var mest drivande respektive var villig att ge med sig?)
- ☉ Var det vid något tillfälle ni ville välja fler än tre? Vilka och varför?
- ☉ Hur många av rättigheterna skulle det krävas för att alla skulle uppfyllas?
- ☉ Finns det exempel i er verksamhet där ni prioriterar mellan olika mänskliga rättigheter i mötet med invånaren? Vilka?
- ☉ Hur hanteras mänskliga rättigheter i förhållande till ekonomiska resurser och sparkrav i verksamheten?

Hjälp deltagarna att se motsättningarna och att rättigheterna är beroende av varandra. Till exempel: En grupp väljer bort rätten att resa men behåller rätten att arbeta. Problematisera! Hur ska de då komma till arbetet? Hur lång är en resa? Det kan ju handla om en bussresa till andra sidan staden. Exempel två: En grupp väljer bort rätten att ta del av ny forskning men behåller rätten till vård. Ifrågasätt! Detta kan ju innebära att befolkningen nekas nya mediciner och behandlingsmetoder. Exempel tre: En grupp väljer bort rätten att bilda organisationer men behåller rätten till ett liv i frihet. Är det frihet att aldrig få träffa andra?

1.5 Stå upp för dina rättigheter

Deltagarantal: Denna övning går att använda i mycket stora grupper och kan fungera som uppvärmning om deltagarna exempelvis är placerade i biosittning. Det efterföljande samtalet kan dock endast hållas om antalet deltagare inte är fler än trettio.

Presentation

Deltagarna sitter i en ring på sina stolar (eller om det är en mycket stor grupp enligt ovan). Handledaren ställer ett antal påståenden om olika saker. De deltagare som håller med om påståendet reser sig upp ifrån stolen. Deltagare som däremot tycker motsatsen sitter. Detta är en värderingsövning som får deltagarna att ta ställning till en mängd frågor som de kanske inte reflekterat kring tidigare.

Förberedelser

Skriv ut bilaga E med påståenden.

Genomförande

Be deltagarna att sätta sig på en stol. Du kommer att läsa upp ett påstående för gruppen och de som anser att det stämmer ställer sig upp. Deltagare som inte håller med sitter kvar.

Fråga några av dem varför de ställde sig upp respektive satte sig ner. Var noga med att inte värdera deras åsikter och resonemang utan svara med "ok", "intressant" eller liknande. Försök få deltagarna att utveckla sitt resonemang med frågor i stil med "Hur tänker du då?" eller "Varför då?".

Efter att några sittande och några stående har fått presentera sina åsikter om varför de har valt att ställa sig upp eller sitta ner läs upp en ny fråga och upprepa händelseförloppet. Gör detta för 5-10 frågor och gå därefter in i efterdiskussion. Notera att frågorna är matchade i par där det första frågar vad som borde vara medan det efterföljande frågar hur det ser ut i vår värld idag. Till exempel: "Alla människor i Sverige ska ha någonstans att bo." är en fråga om hur det ska vara medan "Alla människor i Sverige har någonstans att bo." är en fråga om hur det ser ut i Sverige idag.

Tips: Börja med ett eller två "enklare" påståenden så deltagarna får prova systemet: "Det är vackert väder idag" eller "Jag längtar till sommaren".

När du känner dig färdig med påståendena är det dags att gå in i det efterföljande samtalet.

Förslag på frågor till det efterföljande samtalet:

- ☉ Hur upplevde du övningen?
- ☉ Var det svårt att ta ställning?
- ☉ Kan alla människor i Sverige idag tillgodogöra sig de rättigheter vi faktiskt har? Vilka kan? Vilka kan inte?
- ☉ På vilket sätt omsätter du mänskliga rättigheter i ditt vardagliga arbete i förhållande till invånarna?

1.6 Heta stolen

Deltagarantal: 8-30 deltagare

Presentation

Denna övning är en variation på övning 1.5, men fungerar endast när det är färre deltagare än trettio. Deltagarna sitter i en ring med stolar. En stol är tom. Ledaren läser upp ett antal påståenden på olika teman. De deltagare som håller med om påståendet flyttar på sig och sätter sig på en annan tom stol. Detta är en värderingsövning som får deltagarna att ta ställning till en mängd frågor som de kanske inte reflekterat kring tidigare.

Förberedelser

Skriv ut bilaga E med påståenden.

Genomförande

Be deltagarna tömma golvet på bord och göra en ring med stolar. Se till så att det finns en stol mer än antalet deltagare. Alla deltagare sätter sig på varsin stol, förklara därefter vad som kommer att hända. Du kommer att läsa upp ett påstående för gruppen och de som anser att det stämmer reser sig upp och går och sätter sig på en annan stol än den som de satt på först. Fråga därefter deltagarna varför de valde att sitta kvar eller byta stol. Var noga med att inte värdera deltagarnas åsikter och resonemang utan svara med "ok", "intressant" eller liknande. Försök få deltagarna att utveckla sitt resonemang med frågor i stil med "Hur tänker du då?" eller "Varför då?".

Efter att några sittande och några stående har fått presentera sina åsikter om varför de har valt att ställa sig upp eller sitta ner, läs upp en ny fråga och upprepa händelseförloppet. Gör detta med 5-10 påståenden och gå därefter in i det efterföljande samtalet.

Förslag på frågor till det efterföljande samtalet:

- ☉ Hur upplevde du övningen?
- ☉ Var det svårt att ta ställning?
- ☉ Kan alla människor i Sverige idag tillgodogöra sig de rättigheter vi faktiskt har? Vilka kan? Vilka kan inte?
- ☉ På vilket sätt omsätter du mänskliga rättigheter i ditt vardagliga arbete i förhållande till invånarna?

1.7 Djävulens advokat

Deltagarantal: 4-30 deltagare

Om du handleder en grupp som är obekvämt att tala inför grupp, välj bort denna övning.

Det är rättegång om de mänskliga rättigheterna. Deltagarna delas in i åklagare och försvarare och paras ihop med varandra. Den ena personen i paret ska argumentera för en mänsklig rättighet medan den andra ska argumentera mot rättigheten. Denna övning illustrerar de skilda åsikter som fortfarande finns kring de mänskliga rättigheterna. Övningen ger deltagarna färdigheter i att argumentera kring rättigheterna och försvara dem mot de vanligaste motargumenten.

Förberedelser

Skriv ut bilaga F med rättigheter. Möblera rummet så att det består av några öar med bord där grupperna kan samlas för att samtala kring sin rättighet.

Genomförande

Dela in deltagarna i grupper om två eller fyra. Hälften av deltagarna i varje grupp ska vara positiva medan den andra hälften ska vara negativa. Du som handledare beslutar vilka i gruppen som är för och mot. Dela därefter ut en rättighet till varje grupp. Övningen är uppdelad i tre faser. Överläggning, presentation och omröstning.

I den första fasen ska deltagarna i varje grupp motivera varför man kan vara för en rättighet respektive mot. Alla i gruppen ska hitta för och nackdelar med rättigheten. Låt varje grupp göra en punktlista på för och nackdelar med rättigheten. Låt deltagarna fundera och resonera i ungefär tio minuter.

Under den andra fasen får alla grupper presentera sitt resultat. De i gruppen som är för rättigheten presenterar sina argument för, och de som är emot presenterar sina.

Den tredje och sista fasen är att låta alla deltagare rösta för respektive mot rättigheten utifrån de argument som lagts fram. Skriv upp resultatet på blädderblock eller liknande inför det efterföljande samtalet.

Förslag på frågor till det efterföljande samtalet:

- ☉ Hur var det att leta efter fördelar med rättigheten?
- ☉ Hur var det att leta efter nackdelar med rättigheten?
- ☉ Var ni överens om för- respektive nackdelar i gruppen?
- ☉ Kan argumenten för rättigheterna användas i er yrkesroll?

1.8 Värsta landet

Deltagarantal: 6–30 deltagare

Presentation

Deltagarna delas in i mindre grupper. Dessa grupper ska designa världens värsta land. Ibland kan det vara enklare att förstå de mänskliga rättigheterna när man inser vad alternativet skulle kunna vara.

Förberedelser

Dela in deltagarna i grupper om 3–5 individer. Ge varje grupp varsitt tomt papper och en penna.

Genomförande

Alla grupper ska skapa det värsta land de kan föreställa sig. Förklara följande:

Ni är samlade för att skapa världens värsta land. Utse en sekreterare som skriver ner de regler och lagar som ni kommer fram till. Under tjugo minuter ska ni tillsammans skapa ett land som är så hemskt som möjligt att bo i. De saker som ni kommer på ska skrivas ner i en punktlista. Exempel:

1. Hur ser skolan ut?
2. Hur ser det ut där människorna bor?
3. Vilka straff finns i landet?
4. Vilka får makt och möjligheter i landet?
5. Hur utformas sjukvården?
6. Vem/vilka bestämmer i landet?
7. Övrigt som ni anser intressant om landet.

Tala om för grupperna när de har fem minuter kvar att diskutera.

1. Be grupperna presentera sina länder för varandra.
 2. Fråga vilket land deltagarna helst skulle vilja bo i och vilket de absolut skulle undvika att bo i.
 3. Finns det något som är genomgående och likartat i alla länderna?
 4. Vad skulle behövas för att göra om det värsta landet till det bästa?
 5. Varför finns det mänskliga rättigheterna?
 6. Uppfyller Sverige rättigheterna?
 7. Vem är ansvarig för att rättigheterna uppfylls?
 8. Vilken skyldighet har du som offentliganställd att tillgodose invånarnas rättigheter?
 9. Vilka möjligheter har en kvinna/man i "det värsta landet"?
 10. Vilka möjligheter har en transperson i "det värst landet"?
 11. Vilka möjligheter har en person som inte är född i "värsta landet"?
- Vilka möjligheter har en person med ett intellektuellt funktionshinder i "det värsta landet"?
12. Vilka möjligheter har barn/unga/äldre i "det värsta landet"?

Under steg fem kan det vara bra att visa bilaga D - Rättigheter för att underlätta vid diskussionen. Låt deltagarna själva peka ut vilka rättigheter de saknar i sina länder.

Gå därefter in i det efterföljande samtalet.